

אגס – בחינת כנות חלופיות לחבוש – חלקת יוני גל - אבני איתן- סיכום 2016

שרוליק דורון- ממ"ר גרעיניים שה"מ
גלית רדל- מו"פ צפון
אברהם שדה- פירות דרום הגולן

כללי

מבחינה הלכתית קיים איסור להרכיב מין שאינו במינו. באגס בזן ספדונה הכנה המקובלת להרכבה היא חבוש, וע"פ ההלכה אסור להרכיב אגס על חבוש. קיימות בעולם כנות של מין האגס. כנות אלו נבחנו בעבר בזן ספדונה במחקר כנות של פרופי רפי שטרן, ונמצא שהן אינן פוריות יותר מכנת החבוש, אך צמיחתן מאד חזקה. במחקר הנוכחי, במטרה להקטין מעט את צמיחת העצים, נטענו את הכנות של מין האגס גם בהרכבה גבוהה, כי אנו יודעים, ממחקרים בכנות, שככל שאורך הכנה מע"פ הקרקע גבוה יותר – העץ יותר חלש. מטרת המחקר למצוא כנה ממין אגס, הטובה ביותר, שתהיה מותרת לנטיעה במגזר הדתי הנוטע ע"פ ההלכה.

אתר הניסוי – חלקת יוני גל חוות אבני איתן.

טיפולים:

1. ספדונה – כנה BA 29 - רוכב מושרש, עומק 10 ס"מ.
2. ספדונה – כנה BA 29 - רוכב ע"פ קרקע.
3. ספדונה - כנה OHF-97- הרכבה 10 ס"מ מע"פ הקרקע.
4. ספדונה OHF-97 - הרכבה 20 ס"מ מע"פ הקרקע.
5. ספדונה – בטלופוליה- הרכבה 10 ס"מ מע"פ הקרקע.

עיצוב - ציר, גובה עץ 3 מ'. מרחקי נטיעה - 4 מ' בין שורות, 2 מ' בין עצים – 125 עץ לדי. מבנה ניסוי - בזן ספדונה בלבד - ניסוי באקראיות גמורה של 5 טיפולים, בכל טיפול 6 חזרות, בכל חזרה 3 עצים. הפרייה- קוסציה כל עץ שלישי בכל השורות, ועצי גבול קיצוניים.

- תוצאות 2016 - טבלה מס' 1

הפרש היקף גזע 2015-16		היקף גזע סוף 2016		היקף גזע סוף 2015		כנה
7.8	ab	17.3	a	9.5	a	בטוליפוליה
8.4	a	16.4	ab	8.0	a	BA29 מושרש
6.8	ab	15.8	ab	9.0	a	OHF 97 10 ס"מ
5.0	ab	11.6	b	6.6	a	BA 29 לא מושרש
3.9	b	12.5	ab	8.6	a	OHF 97 20 ס"מ

היקף גזע 2016 - הכנה עם ההיקף הגדול ביותר היא כנת בטלופוליה, עם היקף גזע של 17.3 ס"מ, חזקה במובהק מהכנה החלשה ביותר, כנת חבוש BA 29 לא מושרש, עם היקף גזע 11.6 ס"מ. שאר הכנות בניסוי חלשות מכנת הבטלופוליה, ללא מובהקות. הפרש גידול היקף גזע- כנת 29BA גדלה בהיקף הגדול ביותר - 8.4 ס"מ, גבוה במובהק מכנת OHF 97 גובה הרכבה 20 ס"מ, שגדלה בהיקף הגזע רק ב- 3.9 ס"מ.

דיון -

בסוף שנה שלישית נתקבל הבדל מובהק בחוזק השתילים ע"פ היקף גזע. הכנה החזקה ביותר היא כנת הבטלופוליה, והיא טובה במובהק מכנה 29BA לא מושרשת. השרשת הכנה 29BA הביאה

אותה להיות עם היקף הגזע השני בגודלו. גובה ההרכבה בכנת OHF השפיע מאד על החלשת הכנה, ויש פער של 3.3 ס"מ בהיקף הגזע בין כנת OHF בנטיעה של 10 ס"מ מעל ההרכבה לעומת נטיעה של 20 ס"מ מעל ההרכבה, אם כי לא מובהק. בכנה 97OHF גובה הרכבה 20 ס"מ קצב גידול היקף גזע הקטן ביותר.

מסקנות – עדיין אין. יש צורך בהמשך הניסוי עד קבלת 4 יבולים לפחות.